

GACS: voldoet uw gebouw al aan de eisen?

Vanaf 1 januari 2026 moeten utiliteitsgebouwen met een installatiesysteem met een nominaal vermogen van 290 kW of meer beschikken over een Gebouwautomatiserings- en Controlesysteem (GACS). Dit systeem monitort, analyseert en optimaliseert het energieverbruik van de technische installaties in uw gebouw. In 2030 wordt de vermogensgrens verlaagd naar 70 kW, waardoor een nog veel groter aantal gebouwen onder de verplichting gaat vallen.

Wat is een GACS?

Een Gebouwautomatiserings- en Controle-systeem (GACS) is een geavanceerd systeem dat de klimaat- en energie-installaties in een gebouw uitleest, bestuurt en optimaliseert. De afkorting is op te splitsen in GA (gebouw-automatisering) en CS (controlesysteem). Het gaat verder dan een traditioneel gebouw-beheersysteem (GBS) doordat het niet alleen installaties aanstuurt, maar ook het energieverbruik permanent monitort, analyseert en bijstuurt. Denk hierbij aan verwarming, koeling, ventilatie, verlichting en zelfs zonwering.

Het verschil met een regulier GBS of energie-registratie- en bewakingssysteem (EBS) is de mate van integratie. Een GACS koppelt alle systemen aan slim energiebeheer en prestatie-monitoring. Het systeem kan verliezen opsporen, informeren over verbetermogelijkheden en communiceren met andere technische bouwsystemen in het gebouw.

Voor wie geldt de verplichting?

De GACS-verplichting geldt voor alle eigenaren van utiliteitsgebouwen (niet-woningen) met een verwarmings- of airconditioningsysteem. De planning is als volgt:

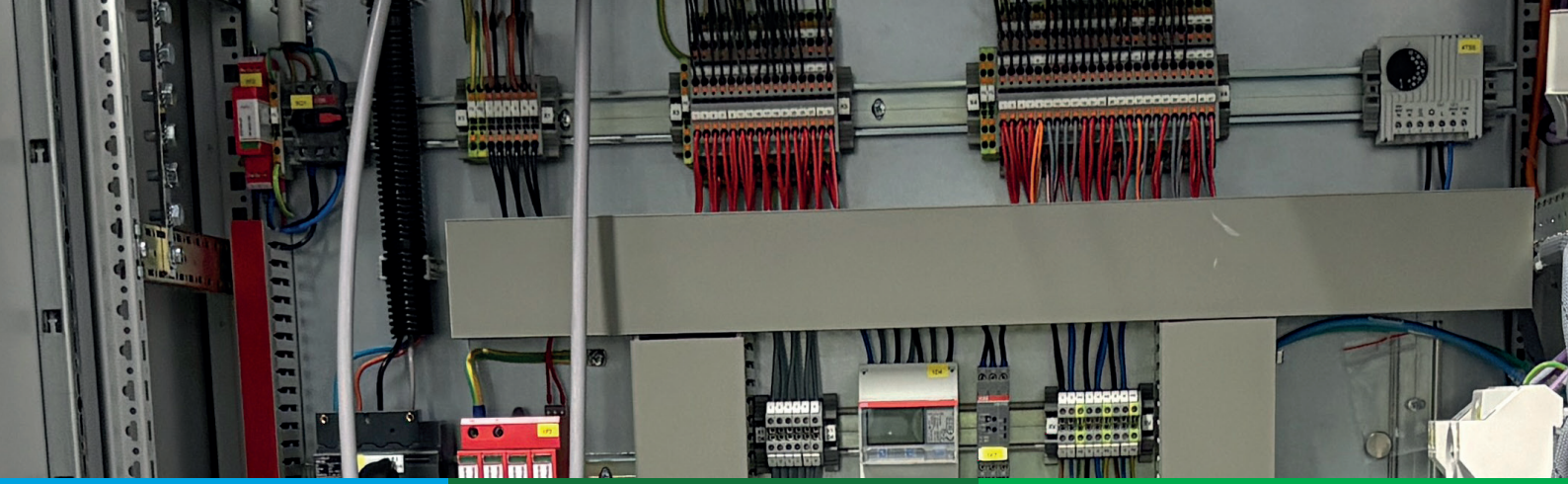
- Vanaf 1 januari 2026: gebouwen met een nominaal vermogen van 290 kW of meer.
- Vanaf 1 januari 2030: de grens wordt verlaagd naar 70 kW, waardoor ook kleinere gebouwen onder de verplichting vallen.

Bij het bepalen van het vermogen wordt gekeken naar het totaal van alle verwarmings- en koelsystemen in het gebouw. Dat betekent dat ook gebouwen met meerdere kleinere installaties boven de grens kunnen uitkomen. De verplichting is vastgelegd in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en komt voort uit de Europese richtlijn EPBD-IV.

Aan welke eisen moet een GACS voldoen?

De technische eisen voor een GACS zijn vastgelegd in de norm NEN-EN-ISO 52120. Deze norm werkt met een classificatiesysteem van A tot D, waarbij A het hoogste niveau van automatisering vertegenwoordigt. Voor bestaande gebouwen geldt dat het systeem minimaal op klasse C moet presteren voor de algemene automatisering en op klasse B voor energiemangement. Bij nieuwbouw en ingrijpende renovatie is klasse B de minimale eis voor beide onderdelen.

Concreet moet een GACS in staat zijn om het energieverbruik permanent te controleren, bij te houden en te analyseren. Daarnaast moet het systeem de energie-efficiëntie van het gebouw toetsen, verliezen opsporen en de beheerder informeren over verbetermogelijkheden. Ten slotte moet het systeem kunnen communiceren met andere technische bouwsystemen en samenwerken met verschillende fabrikanten en technologieën.

Wie zijn wij?

DVTadvies is hét integrale advies- en inspectiebureau op het gebied van duurzaamheid, (brand) veiligheid en technisch advies. Vanuit ons hoofdkantoor in Utrecht en onze vestiging in Eindhoven en Rotterdam werken onze specialistische medewerkers iedere dag aan diverse projecten. Hierbij staat het borgen van veiligheid en het leveren van afgesproken kwaliteit voorop.

Meer weten?

Neem contact op met een van onze specialisten:
wesley.vandenbroek@dvtadvies.nl
06 21 87 70 24

info@dvtadvies.nl
www.dvtadvies.nl
dvtadvies
@DVTadvies
030 223 86 90

Wat als u niet voldoet?

Gebouwen die niet voldoen aan de GACS-verplichting riskeren handhavingsmaatregelen van de gemeente of omgevingsdienst. De handhaving verloopt doorgaans in stappen: eerst een waarschuwing, vervolgens een dwangsom en als uiterste maatregel het intrekken van de vergunning. Daarnaast mist u zonder een werkend GACS de vrijstelling van de verplichte periodieke Scope 14-keuring van verwarmingssystemen en de vijfjaarlijkse EPBD-keuring. Die keuringen vervallen namelijk wél bij een operationeel GACS welke voldoet aan de eisen.

De voordelen van een GACS

Een GACS is niet alleen een wettelijke verplichting, maar biedt ook concrete voordelen:

- **Energiebesparing:** door slim beheer van installaties en realtime monitoring kan het energieverbruik met 10 tot 30% worden verlaagd.
- **Comfortverbetering:** het systeem zorgt voor een beter binnenklimaat met optimale temperatuur, ventilatie en luchtkwaliteit. Dit verbetert dus het comfort van de gebouwgebruikers.
- **Vrijstelling van keuringen:** met een operationeel operationeel GACS vervalt de Scope 14-keuring en de vijfjaarlijkse EPBD-keuring.
- **Ondersteuning bij rapportageverplichtingen:** een GACS levert waardevolle data voor de EED-audit, CSRD-rapportage en ESG-doelstellingen.
- **Vorbereiding op de toekomst:** met de verdere aanscherping via EPBD-IV (vermogensgrens naar 70 kW in 2030 en IEQ-monitoring welke ingaat op 29 mei 2026) bent u alvast voorbereid.

Wat kan DVTadvies voor u betekenen?

Als integraal advies- en inspectiebureau op het gebied van duurzaamheid en technisch advies is DVTadvies uw partner bij het voldoen aan de GACS-verplichting.

Onze duurzaamheidsadviseurs en technisch specialisten kunnen u begeleiden bij het gehele traject:

- **Inventarisatie:** wij brengen de huidige staat van uw gebouwwaardering in kaart en toetsen deze aan de GACS-eisen op basis van de NEN-EN-ISO 52120 en de RVO-checklist.
- **Advies op maat:** wij adviseren welke aanpassingen of uitbreidingen nodig zijn om te voldoen aan de verplichting, rekening houdend met uw bestaande installaties en gebouwbeheersysteem.
- **Integraal perspectief:** wij kijken niet alleen naar GACS, maar ook naar de samenhang met uw energielabel, de onderzoeksplicht, de EED-auditverplichting en mogelijke verduurzamingsmaatregelen.
- **Begeleiding bij implementatie:** van Programma van Eisen tot oplevering en verificatie.

Het voordeel van DVTadvies is dat wij als multidisciplinair bureau de GACS-verplichting kunnen koppelen aan uw bredere verduurzamingsstrategie. Zo voorkomt u dubbel werk en benut u de synergie tussen de verschillende wettelijke verplichtingen en uw eigen duurzaamheidsambities. Neem contact met ons op voor een vrijblijvend adviesgesprek.